

en vis Grad maa sige, at jeg synes, at al Saft og Kraft er taget af det. Alt det, som man saaledes vilde opnaa, det har man jo i alt Fald ikke ophaaet, Monopolet er borte, Bestemmelsen om, at det kun skulde være de bestaaende Bryggerier, som skulde have Fordelen, er strøget, Begunstigelsen, som man her vilde give, er fra at være permanent indskrænket til at være femaarig, og endelig er ogsaa Moderationsbegunstigelsen nedsat. Jeg skal til fulde anerkende, at Folketinget ved disse Forandringer i alt Fald efter min Mening har gjort Lovforslaget betydelig bedre, end det var i Forvejen; men desuagtet finder jeg ikke for mit Bedkommende at kunne slutte mig dertil. Det har efter min Mening to væsentlige Mangler. Den første Mangel er den, at man har valgt dette vilkaarlige Tal, 9 Kr., til hvilket jeg ikke kan finde nogen fornuftig Grund, og den anden er, at man dog har bibeholdt Moderationen. Hvad nemlig denne Moderation angaar, ved jeg vel, at det forholder sig rigtigt, som den højtærede Finansminister bemærkede, at man her til Lands ikke er ganske ubekendt med at indrømme saadanne Moderationer; man kender det fra Brændevinsbestaatningens Omraade, det ved jeg meget vel; men jeg tror, der er en meget stor Forskel paa Forholdene i Brændevinsbrønderierne og i Bryggerierne. Jeg tror, at de første ere ganske overordentlig vanskelig stillede i Sammenligning med de andre, og at der er en meget væsentlig Forskel derpaa. Jeg er, som alle Medlemmer af dette Ting af den Mening, at Staten naturlig maa og skal forsvare de smaa Næringsvirksomheder, saa vidt som det overhovedet kan gøres ved Statens Foranstaltninger; men jeg er paa ingen Maade enig i, at Staten skal give direkte Tilskud til Virksomheder for at opretholde dem; det anser jeg for et meget forkasteligt og urigtigt Princip, og det er i Virkeligheden det, som her vilde ske, hvad enten det skete paa den Maade, at man monopoliserede, saaledes som det oprindeligt var foreslaaet, eller det skete ved en direkte Understøttelse eller ved en Nedgang i Skatten. Hvis de smaa Bryggerier være meget trykkede og jammerlige Virksomheder, hvis det var saaledes, at de Folk, som hengive sig til at lave godt Øl for deres Medborgere, i Virkeligheden lede Nød og havde store Vanstueligheder, saa var det en Sag for sig, hvorvidt det var nødvendigt og rigtigt at frenehjælpe og opelske Anlæg af saadanne smaa Bryggerier; men det er jo slet ikke Tilfældet. Værede Medlemmer, som ville se Statistikkerne efter ude i Provinserne, ville finde, at blandt Bjernes største Stattehdere findes Bryggerne;

det er stadig en god Virksomhed at være Brygger. Det har naturligvis i særlig Grad i de senere Aar været en overordentlig god Virksomhed, som ogsaa den højtærede Finansminister indrømmede, paa Grund af de lave og for Producenterne gunstige Priser paa Naaprodukterne. Tre Bryggerierne i Hønderne paa Aktieselskaber, hvilket ofte er Tilfældet i Provinserne, saa er Forholdet det samme; disse Aktieselskaber give gode Dividender; man kan ikke ønske sig noget bedre end at have dygtig mange Aktier i bellede Bryggerier; det er nogle fortræffelige Anlægspapirer. — Og saa kommer dertil den Omstændighed, at de smaa Bryggerier, som findes i Provinserne, have en tredobbelst Fordel lige over for de store københavnske Bryggerier. Den første store Fordel er den lokale Patriotisme, det er dette, at man støtter Hjemmen, saa godt man kan, man drikker Ølet fra den By, hvor man bor, fremfor at drikke noget andet Øl; det virker overordentlig stærkt, det er noget, man selv kan overbevise sig om, at det virkelig forholder sig saaledes. Det er den første store Fordel. Den anden store Fordel er, at saa godt som alle Bayerskølbrøggerier uden for København tillige have anden Virksomhed, have en Virksomhed med Fremstilling af almindeligt Øl, ikke undergæret Øl. Det er naturligt, at Hensynet til Driftsomkostningerne og et Mangfoldighed af Forhold gør det bedre og heldigere for dem at drive deres bayerske Øl-Bryggerivirksomhed, naar den er forenet med denne øvrige Virksomhed, som betinger en stor Omvæltning og ogsaa en stor Fortjeneste. — Og endelig have de den tredje store Fordel i Sammenligning med de københavnske Bryggerier, og det er Transportomkostningerne fra København dertil. Disse Omkostninger ere selvfølgelig meget store. Det er meddelt mig, at Transporten af Øl fra københavnske Bryggerier til Provinserne gennemsnitlig fordyrer Prisen med omtrent 2½ Kr., det vil sige, det koster Fabrikanten saa meget mere, det koster Ølbrøggerne saa meget mere; naar de altsaa ville holde Pris med Provisbrøggerierne, koster deres eget Produkt dem allerede 2½ Kr. mere i Transportomkostninger; enhver kan se, hvad det er for en vigtig Ting.

Jeg skal i Forbindelse hermed bemærke, at den Medsættelse, den Moderation, som er foreslaaet fra Folketingets Side, vilde medføre, at omtrent Halvdelen af Landets Bryggerier, ja maaste over Halvdelen, vilde saa omtrent Halvdelen af Statens eftergiben. Jeg har her en detailleret Beregning over dette, som staar til ærede Medlemmers Tjeneste, der kunde have Byst til at stifte Befendtskab